

У Х В А Л А
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою публічного акціонерного товариства „Східно-промисловий комерційний банк“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку“ від 16 липня 2015 року № 629–VIII

м. К и ї в
19 вересня 2018 року
№ 33-у(І)/2018

Справа № 3-227/2018(2925/18)

Перший сенат Конституційного Суду України у складі суддів:

Шевчука Станіслава Володимировича – головуючого,
Головатого Сергія Петровича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Колісника Віктора Павловича,
Кривенка Віктора Васильовича – доповідача,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Саса Сергія Володимировича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою публічного акціонерного товариства „Східно-промисловий комерційний банк“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи

гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку“ від 16 липня 2015 року № 629–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 43, ст. 387).

Заслухавши суддю-доповідача Кривенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Перший сенат Конституційного Суду України

у с т а н о в и в:

1. Публічне акціонерне товариство „Східно-промисловий комерційний банк“ (далі – Товариство) звернулося до Конституційного Суду України з письмовим клопотанням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку“ від 16 липня 2015 року № 629–VIII (далі – Закон).

Автор клопотання зазначає, що встановлений оспорюваними положеннями Закону обов’язок Національного банку України (далі – НБУ) стосовно застосування до банків, зареєстрованих на території проведення антитерористичної операції, таких крайніх заходів, як відкликання банківської ліцензії і ліквідація банку, суперечить меті Закону, яка полягає у вдосконаленні системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведенні неплатоспроможних банків з ринку. Ця норма дає можливість НБУ за територіальною ознакою ліквідовувати банки, які не вчиняли правопорушень, не були визнані проблемними або неплатоспроможними і здатні самостійно виконувати свої зобов’язання перед вкладниками та іншими клієнтами.

Також суб’єкт права на конституційну скаргу зазначає, що на момент прийняття Закону жодна норма чинного законодавства України не

зобов'язувала банківські установи, зареєстровані на території проведення антитерористичної операції, здійснювати свою перереєстрацію на підконтрольній Україні території та відновлювати участь у системі електронних платежів НБУ до звільнення українською владою окупованих територій.

Товариство вважає, що пункт 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону, який мав удосконалити законодавство України в частині захисту інтересів вкладників банківських установ, фактично позбавляє державу в особі ліквідаторів банківських установ можливості забезпечити задоволення вимог вкладників та інших клієнтів банків.

Товариство звернулося до Луганського окружного адміністративного суду з позовом про визнання протиправною та скасування постанови Правління НБУ „Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію Публічного акціонерного товариства „Східно-промисловий комерційний банк“ від 9 вересня 2015 року № 595.

Постановою Луганського окружного адміністративного суду від 5 листопада 2015 року, залишеною без змін ухвалою Донецького апеляційного адміністративного суду від 4 травня 2016 року, позов задоволено.

Постановою Верховного Суду від 21 березня 2018 року рішення судів попередніх інстанцій скасовано, у задоволенні позову відмовлено.

Відмовляючи у задоволенні позовних вимог, Верховний Суд зазначив, що передбачена Законом підстава для відкликання банківської ліцензії та ліквідації банків, зареєстрованих на території проведення антитерористичної операції, що не провадять свою діяльність та припинили участь у системі електронних платежів НБУ, має безумовний характер, виключень не містить, на час ухвалення оскаржуваного рішення Закон діяв, неконституційним визнаний не був, у зв'язку з чим підлягав виконанню відповідними суб'єктами, в тому числі НБУ.

Висновки судів з приводу того, що відкликання банківської ліцензії можливе виключно з підстав, передбачених статтею 77 Закону України „Про банки і банківську діяльність“, також не є обґрунтованими, оскільки Законом визначено спеціальну самостійну підставу для відкликання банківської ліцензії та ліквідації банків, яка не пов'язана з порушенням банком законодавства з питання банківської діяльності, в тому числі визнанням його неплатоспроможним.

Автор клопотання вважає, що оспорювані положення Закону суперечать статті 8, частині другій статті 19, частині першій статті 28, частині четвертій статті 41, частині другій статті 58 Конституції України. Обґрунтовуючи свої твердження, він посилається на окремі норми Конституції України, Закону України „Про банки і банківську діяльність“, постанови Правління НБУ, рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а також на рішення Європейського суду з прав людини.

2. Перший сенат Конституційного Суду України, вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з неодностайним постановленням Третьою колегією суддів Першого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 5 липня 2018 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу; у конституційній скарзі зазначається обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України чи його окремих положень (частина перша, пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам,

передбаченим статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

З аналізу конституційної скарги вбачається, що Товариство не обґрунтувало тверджень щодо неконституційності положень пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону.

Автор клопотання у конституційній скарзі цитує приписи статті 8, частини другої статті 19, частини першої статті 28, частини другої статті 58 Основного Закону України без зазначення того, яке з гарантованих цими нормами прав людини зазнало порушення внаслідок застосування Закону, що не є обґрунтуванням його неконституційності у розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Відповідно до частини четвертої статті 41 Конституції України ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності, право приватної власності є непорушним.

Законом НБУ зобов'язано забезпечити прийняття рішень про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банків, зареєстрованих на території проведення антитерористичної операції, що не провадять свою діяльність та припинили участь у системі електронних платежів НБУ.

Обґрунтовуючи твердження, що Закон суперечить приписам частини четвертої статті 41 Конституції України, Товариство не навело аргументів протиправного позбавлення права власності внаслідок його застосування.

Наведене свідчить про те, що конституційна скарга не відповідає вимогам пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 32, 36, 50, 55, 56, 61, 62, 67, 77, 86

Закону України „Про Конституційний Суд України“ Перший сенат Конституційного Суду України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою публічного акціонерного товариства „Східно-промисловий комерційний банк“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку“ від 16 липня 2015 року № 629–VIII на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРШИЙ СЕНАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**